

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

з Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш мидости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дві
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополуни.
Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Оссолінських ч. II. (партер)
(Фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцена в Агенції
Соколовского в пасажі Гав-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатаві в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по цілі 20 с. від стріч-
ки, а в «Надіславі» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Проф. М. Грушевський про галицьку політику.

(Дальше).

В попередних числах подали ми головну основу розвідки проф. М. Грушевського про галицьку політику за останних два роки і додали до того подекуди свої дрібні замітки. Головне домагане проф. Грушевського йде до того, щоби представники руского народу в соймі і в держ. раді держали ся принципіальної політики, в напрямі, як звичайно ухвалюють віча, як найострійшої опозиції, поки не посядуть, як сего домагає ся наведена проф. Грушевським (стор. 343) стаття «Діла» — зміна системи.

Про «принципіальну політику» і «зміну системи» писали ми вже не оден раз доволі широко і основно, але не буде лишнім дещо ще й тепер при сій нагоді пригадати, тим більше, що представники руского народу в держ. раді (в палаті вельмож і послів) і в соймі перед кількома днями зєднали ся в одну загальну організацію, до котрої запрошують також буковинських посів руских. Ся організація буде очевидно обдумувати способи і дороги дальшого поступованя, щоби довести де поправи долі і положеня руского народу в Галичані і в Буковині і тому вважаємо своїм обовязком днешнякарским також від себе дещо сказати, з покликанєм на поважні голоси в політич. х сиравах.

Принципіальна політика була від 80-тих років XIX. ст. окликом політичних провідників руского народу, осо-

бливо теперішнього предсідника клубу парламентарного, а так само і зміна системи. «Зміна системи, писало «Діло» в 1896 р. — се перший і найповажнійший наш постулат, без котрого ніякі здобутки нас задовольнити не можуть. Коли се настане, то решта скорше, чи пізніше сама прийде.

Отже се засада, се так сказати теорія політики, а що иншого тактика політична, себ то практика політична. Отут покликаємо ся на повагу вельми досвідного, неперечно найбільшого політика, організатора і ученого укр. руского народу найновішого часу, пок. Володимира Антоновича, котрий в маленькій але важненькій книжочці «Бесіди про часи козацькі на Україні (1897) подає на стор. 108 таку замітку про політику: «Від політика вимагає ся розуміня сил суспільности і уміня користувати ся з них: він все повинен вперед знати, за що він може тріа тоді взяти ся і виконати і чого не можна зробити. Через те талановитим політиком зветь ся той чоловік, котрий в своїй діяльності береть ся за осягненє такої мети, яку поточчас можна її осягнути. Він повинен завчасу добре обрахувати ті сили, на які може оперти ся, мусить бути ознаємленим зо всіма суспільними напрямками того часу і повинен уміти вичекати такий зручний час, коли він може найкраще виконати свої заміри».

Принципіальна політика наших послів повинна передовсім проявляти ся тим, щоби они непохитно держали ся народних

основ, не вдаючи ся в ніякі злуки з відступниками народної укр.-рус. ідеї і стоячи на тих основах добивали ся здійсненя державними основними законами заporučеної рівноправности «нашого народу в Австрії. До здійсненя сего має довести відповідна обставинам і закондатним тілам тактика послів. І тут пригадуємо наведений уже раз нами вислів одного політика з німецько-национ. табору, котрий влучно зазначає способ тактичного поступованя: «Die Parlaments-taktik im österr. Parlament wird wesentlich anders sein müssen, als die Taktik der verschiedenen politischen Parteien». Отже сторонництва політичні можуть мати сяку або таку свою тактику, але в парламенті она буде приневолена числити ся з усякими обставинами і відповідно до них приміювати ся. Тут провідники клубу повинні були, як каже пок. Антонович, добре обрахувати сили, вперед роздумати, за що зможуть тоді-а тоді взяти ся і виконати, а чого не можна зробити, вичекати такий зручний час, коли найкраще можна виконати свої заміри.

Тимчасом, як ми вже не оден раз основно виказали, керманічі руского клубу не тільки не обрахували ся, але перерахували ся що до сил, на які можуть складати ся, що до гарлям. сторонництв, на яких піддержку можуть числити в своїй діяльності і в своїх домаганях, подаваних правительству. Перечисляли ся не тільки що до піддержки з боку німецьких поступовців, але навіть социал-демократів, перечислили ся що до ваги і впливу т. зв. поступових сторонництв, бо й німецькі поступовці пристали до «клерикально-консервативної» більшости, з підмогою котрої могли осягнути якісь позитивні

Гене́за поетичних творів

Маркіяна Шашкевича.

Студія

Кирила Студинського.

(Дальше).

Се оповіданє Длугоша видумане, бо як знаємо з твору другого польского історика Кадлубка, не Ярополк відобрав Болеславу Вишлицю, але Угри¹⁾. Всеж оповіданє Длугоша для нас цікаве, бо знаємо, звідки Шашкевич взяв вістку про се, що Болеслав Кривоустий «На чужім кони втікав».

Про бій з р. 1139. не згадав ні Длугош, ні Кадлубек. Звідкиж знав Шашкевич про сю подію? Розв'язку сего питання найдемо в творі російского історика 18. віка Татищєва, що одинокий з істориків подав сю вість. Татищєв розказує:

«Володаревичі і Васильковичі жалували ся в р. 1139. перед Ярополком на Поляків і просили його о поміч. Ярополк зібрав своє військо і пішов зі своїми братами Вячеславом і Андрієм, з небогом своїм Ізяславом та з їх полками на війну. Не доходячи до Галича, післав Ярополк свого хороброго воеводу Зєва на розвідину, де Поляки розставили ся з своїм військом. Зєв поїхав в табор Болеслава, розслідив місце, зловив по селах кількох знатних Поляків, та привів їх до Ярополка. Вони сказали, що Боле-

слав стоїть за Галичем поміж болотами, що позаду війська розстелили ся гори і що Болеслав готов зміряти ся з Ярополком. Про військо Болеслава сказали, що воно значно більше від Ярополкового. Рівнож донесли вони, що перемискі князі стоять біля Угорських гір і не сьміють вдарити на Болеслава, який і так очікує ще приходу великого війська. Сі вісти налякали многих з руського табору. Тому то радили деякі не йти дальше і післати до Болеслава послів з просьбою о мир. Інші гадали, що треба уступити і для безпечности станути біля Звенигорода (Св'яниграда). Тоді промовив князь Андрей Володимирович: «Отець наш і брат Метислав задля своєї хоробрости так були страшними для Поляків, що вони не сьміли против їх виступати, а нині нами гордять а ми їх боїмо ся. Сором буде для нас перед всіма, коли ми вернемо ся і утічемо, або коли будемо проєнти о мир, а вони розгордять і знов посьміють нищити нашу землю. Правда, що їх військо більше, але не в числі війська — по словам Пророка — не в оружю, але в ласці Божій і в хоробрости побіда! Коли боїмо ся сего, що Поляки розставили ся в добрім місці, то ніхто не силує нас, щоби ми тудя йшли. Ми можемо найти для себе ліпше місце і з надією на Бога сьміло напасти, а годі з тим зволікати, щоби їх військо не умножило ся». Така промова ободрила всіх і після довгої наради рішено, обійти табор польський довкола і з гір, що лежать позаду, напасти на Болеслава а тогді будуть могли також перемискі князі злучити ся з ними і в тім самім часі напасти з своєї сторони на Поляків. Після такого рішення

велів Ярополк розголосити, що він вертає домів і тому велів він таборови вернутись до Звенигорода і станути в добрім місці. Щоби ще більше одурити ворога, післав Ярополк двох знатніших полонників з просьбою до Болеслава о мир. Сі прийшли до Болеслава, розказати йому про переполох Ярополка та упевнили, що виділи, як Ярополк вернув ся з своїм військом. Тимчасом Ярополк обходив день і ніч польський табор а о півночі станув за горами позаду Поляків, звідки видів всі польські огні. Тудя прийшли і Васильковичі а Володаревичі, Владимирко і Ростислав підступили до правого крила Поляків. Як стало світати, настав в польськім війську шум, з якого Ярополк дізнав ся, що Володаревичі почали бій. Ярополк велів ударити в сурми і бубни та з великим криком напасти з гори з цілим військом на польський табор. Поляки сего не надіяли ся та думали, що військо з неба прийшло, і тому без опору розбігли ся, а Русини убивали і полонили їх. Весь табор і все багатство Русини забрали а Болеслав Кривоустий ледве утік з побовища. Болеслав боючись, щоби Ярополк не пішов нищити Польщу, післав до Ярополка послів з дарами і просьбою о мир. Ярополк освободив полонених а сам з честію і багатством вернув до Києва²⁾.

(Дальше буде).

¹⁾ Kadłubek „Hist. Polon.“ Lib. Str. 731. Порівнай: Карамзинъ: „Ист. Государства Россійского. СПб. 1842. Прим. ч. 270 къ Тому II. главъ IX. Стр. 114.

²⁾ Васил. Никитичъ Татищєвъ: „Исторія російская“ Кн. II. Москва 1773. стр. 257—8.

придбання, виходячи в своїй тактиці з того погляду, що „der positive Erfolg, der unter den gegebenen Umständen erreicht werden kann, muss mehr wert sein, als die schönsten Prinzipien der Parteien“. І з того становища і ми промовляли за тим з самого почину нового «народного парламенту, щоби укр.-рус. клуб війшов, задержуючи опозиційну тактику, до сеї більшости з христ. суспільниками і Слав. Союзом (в котрім ще тоді не було москвофілів), щоби тим способом і польське коло і правительство приневолити «з повагою прислухати ся до голосу руского народу, не переходити над ним легковажно». Задля того ми пригадували слова бар. Бека, сказані керманічам руского клубу: »Das missliche ihrer Lage ist, dass sie sich immer in einer Kampfesstellung befinden. Sie müssen aus dieser Stellung heraus“.

Се значило, щоби рускі представники видобули ся з ненастанної меншости, а вийшли до більшости (де поважною опозицією, як се робили Чехи або Словинці і Хорвати) могли би довести до того, щоби й на їх домагання звернено бачність.

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Буковинська виборча реформа до сойму є тепер предметом обряд комісії. В понеділок, дня 6. с. м. почала ся велика нарада комісії для соймової виборчої реформи, а наради будуть і далше відбувати ся. Отже передовсім найважливіше тут се, що розділ мандатів в проєкті бар. Гормузакого ще не є усталений і під тим зглядом всі нації аж пізніше скажуть своє останнє слово. В понеділок розправлювано отже над засадничими квестіями реформи. Годячись знов на основу національного катастроу, для якого санкцію не трудно буде введати, комісія прийняла такі більше важні ухвали змінючі навіть в дечім постанови проєкту бар. Гормузакого: Передовсім ухвалено ввести одну лиш курію громадску замість осібної міської курії і курії сільських громад. Відтак прийнято проєкт А. Ончула що до введення національних курій в соймі і згоджено ся на ключ для виборів в соймі. Сі національні курії в соймі представляли би ся так: I. курія складаєсь з митрополита, духовних послів великої посілости і з румунських послів світських дідичів; II. курія з прочих послів великої посілости і з польского посла загальної курії; III. курія а волоских послів міських сільських і з загальної курії; IV. курія з руских послів з міст, сіл і загальної курії; V. курія з ректора університету і німецьких послів з міст, сіл і з загальної курії; VI. курія з жидівських послів з міст, сіл, з загальної курії і з промислово-торговельної палати. Проєкту Ончула що до дисциплінарних установ в соймі не прийнято. На внесене п. Н. Василька звернено ся осібною ухвалою до правительства, щоби оно про цілий проєкт сеї виборчої реформи висказало свою думку ще перед кінцем сего місяця так, щоби бук. сойм міг ще перед парламентарною сесією радити над сею реформою.

Недавно N. fr. Presse привнесла вість, що в С та п і н ь с к и й не тільки думає вийти в ближні взаємини з Слав. Союзом, але також занят ся переведенням порозуміння з Русинами і полагодою польско-русского спору. Про сю справу заговорив також днешник людовців Kurjer Lwow-ski. Безсумнівно можна би, каже згадава часопис, найти багато спільних інтересів обох народів, коби лише ходило о усталене праці для демократії рускої і польської відносно економічних, суспільних і культурних патань. Лише претенсії руского народу так далеко вибуяли(?) і так неузасаднені(?), а з другого боку тактика руских партій така беззглядна і насильна, що по кількох невдачних пробах в цілі поєднання обох народів, Поляки втратили надію на можливість якоїсь тривалої згоди і тому став оклик оборони „stanu posiadania na kresach“. І доки Русини, каже Kurjer, будуть обставати при своїм домаганню

поділу Галичини на руску і польську часть, так довго не може бути мови про якусь сталу угоду між обома стороництвами, бо таке жадане мусять Поляки відперти з цілою рішучістю“.

Ми взагалі не числили на прихальність людовців до рускої справи, бо они бажалиб лише з підмогою рускої опозиції для себе витягнути користи, отже й сю вість заводимо лише з днешникарского обовязку до сего огляду.

В політ. переговорах з бар. Бінертом домагають ся Німці знатнійшої участі в крайній управі. Остання перепись виказує в Чехах 2,340.000 Німців, а 3,930.000 Чехів, є отже 37% Німців, тому они вимагають, щоби їх участь в крайній управі опирала ся на тих відносинах.

Більше число мандатів у виділі крайнім має дістати ся Німцям тим способом, що число членів кр. виділу буде побільшене, оден з тих мандатів дістав би Німець, а реферати розділював би маршалок. Німці домагають ся також більшого числа урядників німецьких в автономічних властях. На 746 автономічних урядників, є лише 41 Німців, отже не словна 6%. Німці домагають ся отже збільшеня сего числа. Запевняють, що на основі тих домагань правительство дійшло до перекованя, що треба скликати сойм českий, але чи не скінчить ся лише на пробі, покажуть дальші переговори з Чехами.

При переговорах Чехів з бар. Бінертом був також міністер Браф. Бар. Бінерт визнає Чехів до порозуміння з Німцями, а они відповіли на се, що явили ся лише, щоби дізнати ся про становище правительства. Посли Пацак, Масталька і Шкарда виступили з жалями на німецькі напасти у Відні.

Die Zeit запевняє, що переговори з Чехами представляють ся корисніші, як спершу думали. Число членів кр. виділу має бути збільшене з 8 на 13, з того дістали би Німці 5, а Чехи 8, отже відносина 8 : 5 відповідати би процентовим відносинам населеня českого і німецького. Колиб переговори довели до бажаного вислідку, то скликано би českий сойм на 21. с. м.

Одначе і N. fr. Presse, котра робить настрої в німецькім таборі і Narodni Listy, котрі знов впливають на настрої в českім таборі, висловлюють ся з великою зневірою про переговори і заповідують рішучо розв'язане державної ради, мимо того що дописуватель всепольского Slowa сему заперечує. Христ. суспільники неперечно добре є поінформовані про сучасне положене і про наміри правительства, а горішньо-австрійський маршалок др. Гавзер висловив недавно зовсім виразно, що державна рада буде розв'язана і на довгий час настане пановане §. 14-го.

Галицький сойм скликаний на 15. с. м. а сесія має потривати три тижні. З того виходить, що опісля скликано би сесію делегацій, котра до половини листопада ухвалилаб бюджет на 1910 р. а відтак розв'язано би держ. раду.

Заграниця.

Здає ся, що вість про брак живности, який відчувають Кабилі, є привиди. Коли не є воєним підступом, то будуть мусіли Кабилі покинути свої захисти на горі Гуругу і прийняти отверту бятву, до якої вже від давна старають ся їх змусити. Після іспанських депеш з Мелілі дали Кабилі зі своєї заїдки лише небагато карабінових вистрелів за провіантовими потягами в часі їх їзди там і назад. Ся обставина доказувалаб, що на горі Гуругу остали лише деякі чати Маврів, щоби слідити рухи Іспанців, а инші віддалили ся в напрямі Надору і Селюану. Ціла увага звернена тепер на табор в ель Арба, де відійшла дивізія Ороцо. Правдоподобно там має відбути ся велика битва. Коли оден відділ вертав з розглядин до табору, напали на него Маври аж два рази. Полковник Фернандо Блянко наспів в поміч з баталіоном піхоти, 50 їздцями і одною батареєю і заатакував праве вороже крило, щоби ему відтяти відворот. Маври втікли, полишаючи на полі битав около 20 убитих. Також відділ Агілера відніс начні успіхи. В часі походу до Цоко ель Арба і Реналіца напало на него 1500 Маврів, але їх відперто. По сім вдер ся сей відділ до ворожого табору, знищив его части і обсадив становище ворога, положене в осередку Гадари. По стороні Маврів полягло ба-

гато людей; по стороні Іспанців внав оден жовнір, а десятьох ранено.

Заворушення в Альбавії займають вельми умі публичної оінії. Тепер навіть заведено там виімковий стан та завішено конституцію. Султанським розпорядком одержав міністер війни повновласть, в цілі приверненя ладу і безпеченства поусувати в альбанських віллетях з адміністрації цивільних урядників, а поіменувати губернаторами віллетів і санджаків війскових. Они мають одержати також судейську власть і повибирати залягаючі податки.

На північнім бігуні.

Вістку про відкритє північного бігуна д-ром Куком прийнято в кругах заводових з оправданим подекуди недовірем і обережністю. В першій хвилі подія видавала ся неімовірною майже, пізнійші обширнійші звіти д-ра Кука містять в собі ще багато невияснених подробиць. Представники науки заняли отже вижидуюче становище; свій осуд вискажуть аж тоді, коли розпоряджувати будуть цілковитим матеріялом що до виправи. Згаданий обширний звіт про хід виправи надіслав др. Кук телеграфічно. Містить він в собі багато цікавих подробиць. Головна експедиція — оповідає др. Кук — вирушила дня 19. січня 1908. р. Складала ся она з одинадцяти осіб і 103 псів, котрі тягнули 13 обладованих саний. В товаристві Ескімосів вибрались ми з побережа Гренляндії і звернулись на захід через леди Smithund-y. Докучала нам дуже студінь, особливо, коли ми вийшли на Edesmę, температура знизила ся до 83° Фарнгейта: Кілька псів не могло її знести і померзло.

По дорозі ми полювали на воли піжмові і заяці, щоби збільшити засоби живности. Коли в острові в Aeberg чотирох моїх товаришів і шістьох Ескімосів постановило занехати дальшої подорожи, забравши 48 псів вирушили з поворотом. В половині марця опустив нас останній Ескімос в хвилі, коли від бігуна ділило ще нас 460 миль морських. Не довго пізнійше ми вийшли на полярні леди. Зразу ми посували ся скорим ходом вперед. Однак щораз низша температура і шалені втри спонукали нас до частійших перестанків. Ми будували хати зі снігу а живили ся сушеним мясом і чаєм. В той спосіб, то їдучи наперед, то перериваючи подорож дійшли ми до границі суши і вийшли на замерзле море. Не було тут вже ніяких слідів житя, а молотонвість свіжних рівнин справляла нам прямо фізичну муку. Погода трохи поправила ся, але небавом зачав віяти вітер, який острими шпильками колочуи у відслонені часті льдя. День 7. цвітня став для нас памятний, бо перший раз появилось ся сенце над північним овидом. В однім і тим самим дві палили нас промінї сонця, по его заході мороз докучав ще гірше.

Засоби живности зменшали ся скоро, що дня треба було забивати одного пса, щоби его мясом нагодувати других. Поза 86° степенем ширини ледові поля зачали розширять ся, щілини трафлялись щораз рідше, так що дорога не насувала дуже великих перепон. Коли на останку ми опинили в віддаленю несповна 100 миль від бігуна, надійшла хвиля, щоби напружити енергію до послідних зусиль. Мимо, що температура була дуже низка, жали ми в наметах, а не в хатах зі снігу. Коли сонце стояло низко над овидом, творили ся в далечині — марева (фата морганя). Видавало ся нам, що з ледової поверхні підносять ся якісь дивачні тупови і знов опадають. Були се очевидно лиш атмосферичні ілюзії викликані сонцем. Поволи але певно ми зближали ся до цілі виправи. Що день я робив докладні досліді атмосферичні. Мимо щораз ліпших условин дороги самота тяжала нам щораз більше. Дня 21. цвітня довели совісні поміри, що знаходимо ся при 89 степені 59 хвилині і 46 секунд північної ширини. Від бігуна відділяли нас отже лише 14 секунд. На останку перебули ми і поновили поміри. Не улягало сумніво, що знаходимо ся на найвишнім вершку землі. В місци тим власноручно заткнув я хоругву. Температура вивосила — 20 до 38°. Цельзія, барометр вказував 89.83°. Але як небудь велика була наша радість з віднесе-

ного триумфу, то в слідуючих днях наш настрій змінить ся, коли ми зачали оглядати околиці бігуна. Дізнавали ми страшного вражіння самоти, яко одинокі люди серед сеї завмерлої околиці. Укінчивши досліди, дня 23. цвітня розпочали ми поворотну дорогу. Завдяки корисним услів'ям атмосферичним в перших днях ми перебули значні простори. Але повизше 87 степеня зачалось погіршати. Скількість щоденної страви обмежали ми щораз більше, щораз яснійше також розуміли, що треба випружати всі сили до борби з морозом і голодом. Блакитне і ясне дотепер небо прибрало сіру краску; шалені бурі були щораз частійші.

Щоби дійти на час до григотованих в до-розі засобів поживи були ми приневолені відбувати денно по 15 миль. Утома однак позвляла посуватись на перед заледво 10 миль. Вкінці поновили ми просту дорогу, а звернули ся в околицю, де появляли ся сліди піжмових волів. Температура піднесла ся тепер майже до нулі, над цілою землею залягли густі мраки. Аж по 20 днях сонце через них продерло ся. Поміри показували, що знаходимо ся недалеко моря архієпископа Рудольфа. Але від моря ділили нас неперебуті лавиці снігу. В слідуючих днях натрапили ми на білих медведів. Наперли на нас, ми знов з охотою кинулисьмо ся на них, бо в забитих ми находили нову поживу. Поворот до точки виходу, до осад Ескімосів в Апотек став ся щораз труднійшим. Ми намагали ся дістати до Lancasterund, де о тій порі запливають часом ловці китів, але натрапили ми на неодолимі перепони.

В виду того ми звернули ся до Johnkund надіючись по дорозі найти звіврину. Решту псів ми пустили на волю. Небавом однак заскочила нас зима.

Не мали ми ані засобів поживи ані оружя. Дратовані голодом зробили ми собі луки, стріли і списи і при їх помочи уполювали ми кілька волів піжмових. М'ясо служило нам поживою а скіря одежею. Потім ви гляділи підземну пещеру і перебувала ми в ній аж до 18. лютого сего року. Коли на останку зявило ся північне сонце над овидом, вирушали ми просто на Апотек і дня 15. цвітня прибули ми до побережа Гренляндії. Так в головній основі виглядає звіт Кука.

Просимо відкобвити передплату.

Новинки.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Усікнов. глави св. Івана; римо-кат.: Прота. — В Неділю: руско-кат.: Олександра; римо-кат.: Гвідона.

— Похорони бл. п. д-ра Ярослава Кулачківського відбули ся вчера о 3 год. по полудни при величезнім звязі рускої суспільности не лише зі Львова але і з провінції. Учасників похорону було понад п'ять тисяч. Улиця Руска, Підвалі і Вали губернаторські перед будинком „Дністра“ були вже перед 3-ою годиною заповнені людьми. По відправленю прахиди над домовиною Експ. Митрополитом Шейтциком урядники „Дністра“ внесли домовину на своїх плечах, щоби зложити її на каравані. Перед домовиною хор „Бандуриста“ відспівав „Тихий вітер повіває“ а потім проф. В. Шухевич в довгій промові з балькона прадав Покійника від заряду „Дністра“. О год. 4-ій двигнув ся сумний похід ул. Рускою, Ринком, ул. Галицькою, пл. Галицькою і Бенедиктинською і ул. Пекарською на Личаківський цвинтар. На чолі походу їхав караван з кількадесятьма величавими вицями від різних інституцій і приватних осіб, за ним йшла процесія, відтак чвирками учениці і ученики буре та інститутів Р. Тов-а педагогічного, тов-о „Сила“ з прапором, чета львівських „Соколів“ в одностроях, хори учеників рускої гімназії і „Бандурист“, численне руске духовенство зі Львова і з провінції з трема митратами оо. Білецьким, Туркевичом і Подольським з Перемишля, а дальше караван з домовиною, родина Покійника, краєвий маршалок гр. Бадені, рускі послі і визначні Русини, урядники „Дністра“ і тисячі народа. Здовж улиці, куда переходив похорон, зібрали ся не-проглядні товпи народа. Хори на переміну співали цілу дорогу аж до цвинтаря. Уже смеркало, коли принесено домовину перед склепелений гріб. По відправленю похоронного чину о. митратом Білецьким виголосили пращальні промови о. митрат Туркевич, о. Лежогубський від просьвітних

львівських товариств, др. Кость Левіцький від економічних руских товариств, проф. Боберський від руского Соціалства, секретар Бриттан від урядників „Дністра“, а п. Ф. Вовк в Гаїв від агентів „Дністра“. Бесідники підносили незрівнані заслуги Покійника на всіх областях народної рускої ниви. Сумні звуки пісні „Вічная пам'ять“ при супроводі глухого шуму дерев супроважали заслуженого Покійника в домовані зложеній вже смерком в темній гробниці.

— Руский театр під дирекцією п. Стадника дав дня 23. серпня останнє представленє в Кам'янці подільській, а відтак переїхав до Проскурова. Звідтам має повернутися до Галичини.

— Січове свято в Чернівцях, яке мало відбутися дня 26. с. м., відложено на пізнійше. Доносить про се „Буковина“.

— Старі банкноти. З днем 31. серпня стягнено з обігу старі 10-гульденові банкноти (сивої краски), бо лиш до того дня можна їх ще було вимінити в якійсь філії австро-угорського банку. Позаяк такі банкноти можуть ще знаходити ся в посіданю у людей непросьвітених, ховаючих свої оцадності по всіляких закутках дома, то треба би їх остерегти, що хоч австро-угорський банк не обов'язаний приймати такі банкноти, то все таки хто їх ще має, може звертати ся з просьбою о виміну старих банкнотів на нові до управи австро-угорського банку у Відні. Отже коли би хтось з селян мав ще старі гроші, нехай виміняє їх, щоби тяжко запрацьований гріш не пропав.

— Нещаслива пригода в Татрах. Люди часто самі собі вишукують нещастя, а головно в туристичній. Пне ся добровільно такий турист на стрімкі гори, понад пропасти, хоч знає, що один фальшивий крок принесе як не смерть то бодай тяжке каліцтво. Так стало ся позавчера в Татрах. Чотири студенти, зв'язані ливною дерли ся на Бучинову Турню в Татрах. Одному з них поховзнула ся нога, злетів в долину і потягнув за собою двох інших, бо при четвертім ливна розв'язала ся. З Закопаного виславо людей на ратунок, але в середу з причини ночі не можна було віднайти нещасливих смільчаків.

— Зафантований цирк. Цирк „Angelo“, котрий недавно тому давав і у Львові представлення і вабив публіку на американський лад шумною рекламою в своїй газетці і великими впадучими в очі плякатами, заїхав до Дрогобича та давав і там представлення, але очевидно кпив собі з публіки. Представлення давано в зменшенім комплеті, тх, що купили собі льожу, паковано на неуміровану галерію, з крисея в перших рядах перекидано в зад і т. д., аж остаточко дійшло до того, що представленє перервано. Староство наложило на цирк 500 К қари і наказало звернути гроші за білети а доки згадана сума не буде заплачена, зафантовано циркєві річи.

— З Харківщини пишуть: Минули жнива. За ввесь час їх і маленький дощик не бризнув. Хоч і була спека, а хліб виспів, як слід. Дуже добра вийшла озимина, тільки обріденька; та й то через те, що сіяла рідко, бо нічим гаразд було сіяти. Завдяки дощам, що перепадали до самого Петра, хліб повигонило буйний. На десятині ставили селяни по 20 кіп і копа давала по 5 пудів зерна. Ярина ще красша як озимина. Тільки на лихо дуже багато понасівали селяни проса, бо насіння доводилось купувати у земстві, а проса треба менше висівати на десятину, от всі й сіяли просо, аби земля не гуляла. А оно зараз ціля Петра почала ся спека — проса й повигоріли. Десятина дає пудів 20, а як 50 то вже дуже добре. По запольному ярину позабирав вівсюг і довелось викосити її на сіно. Огородина вигоріла. Іпані для скотівни нема. А на небі ні хмаринки. 17. серпня випав дощик, а разуж кинулись деякі селяни сіяти. От і посходило, але ростина вийшла якась квота, поскручувана. Селяни користують ся доброю годиною і, не маючи молотілок, молотять хліб ціпками. Молотняковці влатять ся по 80 коп. — 1 карб. в день на хазяйських харчах. („Рада“)

— Ювілей литовського театру. Дня 29. м. м. у Вильні литовське громадянство обходило десятилітє литовського театру. Тільки десять років минуло, як відбуло ся перше та й то аматорське литовське представленє. Оно відбуло ся в містечку Полангені. Виставляли штуку „До Америки“. Інтересно зазначити, що деяких учасників сего представлення не минула адміністративна покута. Їх потягли до одвічальности за се, що видрукували афіш литовською мовою, бо тоді ще не вільно було нічого друкувати по литовски. За 10 років литовський театр значно пішов в перед, бо молоде покоління Литовців доклало до сего діла чимало праці.

— Не було холери. Урядово доносять, що бактеріологічні розсліди ввнутренностей помершого оноді зарібника у Львові при ул. Різьбарській виказали, що то не була азійська холера.

— Темнота в Росії. В однім московськім селі недалеко міста Пскова, збирав якийсь студент ростино до зіллянка. Побачили се селяни з того села, й нуж кричати, що він „ходить і сіє холеру“. Збігли ся й стали ревідувати, чи не має він „холери“. Поревідсававши більше як півтора

години найшли якісь порошки й зараз закричали: „Є, є холера, а ось она!“ Студент божив ся, що се не холера, а порошки до чищення зубів, але то нічо не помогло, люди ввадили вбити „холерника“ і в тій цілі казали ему зісти всі ті „холерні порошки“. Студент зів і так тільки виратував ся від певної смерти.

— Дрібні вісти. В Корманичах коло Нижанкович буде 1. жовтня отворена почтова складниця. — Вінчанє п. Осипа Мартинкова, ук. богослова, з п. ною Антоніною Білецькою відбуло ся дня 30. серпня в Пацикові коло Вигоди. — Торжественне посьвяченє нововибудованої хати Читальні „Просьвіти“ в Клепарові відбуде ся в неділю дня 12. вересня о год. 4. по пол. (Реальність Вп. Загородного). — До I. кл. реальної школи в Раві руский вписало ся і зложило вступний іспит 24 Русинів, 30 Поляків, 4 Жиди і 6 Німців. Разом записало ся до сеї новозаснованої школи 64 учеників. — Громадська рада в Порічю янієскім коло Львова ухвалила дня 6. с. м. односторонє завести в своїй школі руску мову викладову замість польської, яку їй накинєно давнійше, хотай село чисто руске і діти всі Русини, крім двох Поляків, що недавно там зайшли.

Оповідки.

— Безплатний курс для науки неграмотних в читальни „Просьвіта“ на Городецькім передмістю у Львові (пл. св. Юра ч. 5. в забудованих митрополії) починає ся в неділю дня 12. с. м. о год. 4. по полудни. Вписи відбувають ся щодня від години 7—9 вечером і в неділю від години 3. по полудни. Наука відбуває ся в двох відділах (висшій і низшій) що неділі від години 4—6 по полудни. Просимо всіх Русинів городецького передмістя звернути увагу неграмотних на сей курс.

— Іменованс. Резервовим гр.-кат. капеляном при доповняючій команді краєв. оборони ч. 20 в Станіславові став іменований о. Йосиф Коцилович.

— Др. Володислав Борженцький по двомісячній подорожі в Північній Німеччині, Бельгії, Голандії, Англії, Франції, Швайцарії і в Італії в цілі звидження лічничих і наукових заведень лікарських — повернув вже до Львова.

— З залізниць. Дирекція залізниць державних у Львові розширила ліцитацію на доставу 33.000 клгр. покосту олійного на рік 1910. Ближші услів'я і формулярі оферт можна одержати в бюрі 4. Дирекції від 1. до 29. вересня с. р. Речинєць до вношеня оферт кінчить ся 30. вересня о год. 12. в полудне.

Наука, штука і література.

— Нові композиції М. Лисенка. Наш великий музик М. Лисенко кінчає тепер свою музику до „Енеїди“, переробленої М. Садовським з поеми Котляревського. Окрім того М. Лисенко написав ще духовний концерт — „Камо поїду от лица Твого, Господи?“ Ті, кому довелось чути сю річ, кажуть, що композиція ся повна великої краси. Прекрасні, поетичні слова пасьми віддано так вдатно, що музика робить надзвичайне вражінє; она — типу музики церковної, повна чудлого піднесеня духовного, і разом з тим в ній брєнить музична вдача українська. Кожного літа М. Лисенко приїздить на сличок у пригородне селище „Китаво“. Чудова поетична природа сеї місцевости як найкрасше впливає на творчість М. Лисенка. Тут написано найбільше і найкрасні його композиції. („Рада“)

Матеріяли до національно-політичного і культурного життя Русиків.

(Дальше!).

П. 2)

Писаний до дух. семінарії у Львові. Відень 18/І 1901.

XVIII/І Schulgasse 20, I Stock 11.

Дорогий Даньку!

Довго не писав я Тобі по тій причині, що я люблю платити все рівномірно. Ти не відписував мені на мій лист довгий час, те саме зробив тепер і я.

Церш усього хотів би я від Тебе дізнати ся, які тепер у Львові відносини — як відноситься новий Митрополит до москвофілів, а як до Українців і т. д. Ти розумієш, о що мені ходить і потрафив мені дати точну відповідь (наколи розуміє ся схочеш). Чи богато тепер кацапів у семінарії?.. Що коло тебе чувати, чи їздив где на сьвята — що там в Яворові нового?..

Відивши! але зараз, бо маєш відповісти за три місяці, то лучіше зовсім нічо не відписувати!

Поклонися від мене Федьковичеві, Гамерському і іншим знакомих.

„Das alte Professor“³⁾ шле Тобі свій поклін.

Цілую Тебе сердечно

Р. Сембратович.

III.

„X-Strahlen“ Wien, den 26/I 1901.

Коханий Даньку!

Звини, що на Твій лист з перед сьвят не відписував досі — но повір, що годі було, маю тільки занятій, тільки усяких клопотів, що годі знайти хвилю вільного часу.

Згадана стаття про Українців наробила між Німцями багато „румору“ — я дістав в тій справі навіть кілька листів з Німеччини. Проти перекладу на італійське не тільки не маю нічого, але навіть бувби Тобі за се вдячний (тільки просив би прислати мені есентуально сю італійську часопись) — бож я „X-Strahlen“ оснував лише для пропаганди нашої справи. Я тепер (15. цвітня с. р.) як раз дістав з Німеччини гонорар в квоті 450 марок — і усе те вложив в своє видавництво, остало ми лиш 15 марок в кишені. — „X-Strahlen“ розходять ся досить добре, але дуже дешево і тому не можуть оплачувати ся. У Відні по трафіках продають пересічно около 1.300 примірників, до Німеччини йде за гроші около 150 примірників, кілька до Швайцарії, і оден до Англії. Крім сего йде за гроші кілька примірників до Зальцбурга, Стирії, Моравії і 16 примірників до Галичини.

Отже за гроші розходять ся ок. 1500 примірників. (Но трафіки дістають провізію). Крім сего йде ок. 500 прим. даром, передовсім до всіх виднійших часописий (навіть до Америки). Одначе друк і адміністрація незвичайно дорогі — я мушу держати окремого адміністратора, бо не могу займатися адм. справами. Отже, щоби вернули ся лише кошти адм. треба продавати ок. 2500 прим. кожного числа — доки сего не буде, мушу докладати і позичати. Що коло Тебе чувати? Відпиши дещо більше! Поклонися від мене п. Лісному та всім знакомих.

Цілую Тебе щиро

Гоман Сембратович.

IV.

Gruss aus Gutenstein.

2/VI 1901.

Дорогий Даньку!

Сьогодні підиривняв я прогулюку до руїн замку Фридриха Красного і гробу Раймунда. Шлю Тобі привіт з сеї чарівної, поетичної окресности.

Р. Сембратович.

V.

María Taferl 24/VIII 1901.

Коханий Даньку!

Шлю Тобі привіт з відпустового місця Марія Таферль від себе і від кількох Німців та Німквн.

Р. Сембратович, Christa Schwanzara.⁴⁾

Інші підписи нечиткі прям. Д. Б.

(Дальше буде).

¹⁾ Гл. ч. 172.

²⁾ Листи за час від 1/II 1897—1901 на жаль запропали ся. Д. Б.

³⁾ Іронічна назва старого учителя пародного давнього образования, який у Р. Сембратовича перебував. Прим. Д. Бодр.

⁴⁾ Ся Німквня Christa була тоді судженою пок. Романа, з нею опісля і одружив ся. Она в кулі трудилася з ним у видавництві і невдовзі по смерті пок. Романа, сама за ним пішла в могилу. Д. Б.

Телеграми

з дня 10. вересня.

Сараєво. З нагоди рішення Апостольської Столиці, після якого поселених в Босні Русинів гркат. обряду піддано під управу римо-кат. архієпископа в Сараєві, прибула вчора до будинку краевого правительства до цивільного прибічного бар. Бенко депутація поважаних Русинів і вручила ему в тій справі меморіал. Речник депутації вказав на велике зворушене, яке викликало папске рішення серед тутешних Русинів католиків, котрих є поперх 6.000. Русини видять в тім небезпеченство для свого обряду і своєї народности і просять о поміч краевого правительства, аби їх віддано під власть гркат. митрополита в Галичині та щоби їм дано сьвященників з краю, тим більше, як звісно, що поселенці з одного округа загрозили переходом на православне. Бар. Бенко обіцяв, що правительство

перегляне меморіал і ужитє свого величчя, аби оправдані бажаня боснійських Русинів сновнено.

Тегеран. Бувший шах Магомет Алі відіхав вчора до Росії.

Берлін. До Lokal-Anzeiger-a доносять з Нового Йорку, що чикагівська поліція дістала лист з доносом, що анархісти убують президента Тафта підчас его побуту в Сан Франціско.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни абижа і продуктів у Львові

від 30. серпня до 5. вересня 1909:

за 50 клг.

Пшениця	12.30—12.60 K
Жито	9.00—9.20 K
Ячмінь броварняний	7.50—8.00 K
Ячмінь на пашу	7.00—7.50 K
Овес	7.25—7.75 K
Кукурудза	0.00—0.00 K
Просо	0.00—0.00 K
Горox до вареня	00.00—00.00 K
Горox на пашу	00.00—00.00 K
Бобик	0.00—0.00 K
Конюшина червона	120.00—170.0 K
Конюшина біла	120.00—170.0 K
Ковюшина шведска	75.00—85.00 K
Тимотка	34.00—38.00 K
Ріпак зимовий	13.00—13.25 K
Насіне конопл.	00.00—00.00 K
Хміль старий	45.00—60.00 K
Хміль новий	145.00—160.0 K

Образи Шевченка,

Хмельницького, Котляревського, Лисенка від 6—200 K. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1.20 K. Краватки, герлани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацькі, альбоми, перфуми, спинки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці різного рода поручають. — Склади „Сокільського Базару“ у Львові, Стрию і Станіславові.

Кураційний і дезеровий виноград,

найкрасшої якості, з великими ягодами, солодкий, щоденно свіжий з пая, 5 клгр. — 3 K. Мід природний чистий 5 клгр. 6 K 50 с.

L. Altneu, Versecz 4, Ungarn.

78 (5—15)

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицього князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 10 ст.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійського безкоролїва). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 K.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908. мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 K.

Історичний розвиток імени українсько-руского народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczczę ksiąg halicko-włodzimierskich z pierwszej pol. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. Ціна 40 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Важне для Селян!

Від 500 до 1500 K машина до вигобу цементового промислу. Одна машина виробляє дві дахівки на раз, денно 500 штук. Цегол 1500 до 3000 штук денно. На складі:

Дім комісово-тоговельний

І. Зубика

18(12—?) Львів, ул. Млиарска ч. 2.

Бюро учительське і службове

Марії Немчиновскої, Львів, площа Академічна 3.

— Накладом о. Евгєна Гузара вийшли:

Практичний провідник для науки релігії в школі і в церкві. Друге доповнене видане. Ціна 4 K, без почт. пер.

Історія католицької Церкви в короткім нарисі. Ціна 1 K, без почт. пер.

Нарис катехитики і методики з важнішими розпорядками і плянами. Ціна 1 K, без почт. пересилки.

Набувати можна лиш в книгарні наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства в уділюване кредиту своїм членам різнникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потручення податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадниці почтової ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі K 2,848.890—

Удїли членські K 262.994—

Позички уділені K 3,396.002—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломна	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любіня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10
Врухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20
Врухович	8:15	12:40	3:27B	5:30Г	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
„Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
„Курович	—	—	11:19	—	9:39
„Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Яшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станіславова	—	—	2:50	—	—
Коломна	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	—	3:40	10:45
Любіня	6:00	9:05	2:15*	8:40	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	—	11:30.3
Янова	8:20	10:10	1:37+	3:40	6:30
Врухович	7:21	11:05	2:30B	5:50Г	8:45B
Врухович	6:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10
Зимної води	—	3:50	8:40	3:30	7:35
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
„Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
„Курович	—	7:13	—	2:52	—
„Винник	5:44	7:13	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Посліпні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі і сьвята від 1°/₂ до 1°/₂. А) Лише в неділі і сьвята від 1°/₂ до 3°/₄. — Б) Лише в неділі і сьвята від 1°/₂ до 3°/₄. — В) В неділі і сьвята а від 1°/₂ до 3°/₄ щодень. — Г) Щоденно від 1°/₂ до 3°/₄. — 3) Лише в неділі.